

PARAKLİT

(bk. FARAKLİT).

PARAPSİKOLOJİ

Bazı insanlarda gözlenen normal dışı yetenek ve davranışları inceleyen bilim dalı (bk. HÂRİKULÂDE).

PAREJA CASAÑAS,**Padre Félix María**

(1890-1983)

İspanyol şarkiyatçısı.

Barcelona'da (Barcelona) doğdu. Barcelona Üniversitesi'nde felsefe ve edebiyat dalındaki lisans eğitimini tamamladıktan sonra (1915) kendini geliştirme arzusuyla yirmi yıl daha öğrenimini sürdürdü. Önce İspanya'nın çeşitli şehirlerinde, ayrıca Roma'da özellikle İslâm felsefesi ve edebiyatı üzerinde derinleşmesinin ardından İngiltere'de Saint Beonus Cizvit Koleji'nde ilâhiyat okuyarak rahip oldu. 1930-1934 yılları arasında Cambridge Üniversitesi'nde Doğu dilleri konusunda yüksek lisans derecesi aldı. 1935'te Madrid Complutense Üniversitesi'nde M. Asin Palacios'un yönetiminde şarkiyat doktorası yaptı. Bu süre içerisinde klasik Batı ve Doğu dilleri yanında modern dilleri de öğrendi. Ardından Hindistan'a giderek İspanya'da iç savaşın yaşandığı dönemde (1935-1939) Bombay Üniversitesi'ne bağlı Saint Xavier Koleji'nde Latince, Sanskritçe, Arapça, Farsça ve İslâmiyat dersleri verdi. 1939-1956 yıllarında Franko rejiminin en baskıcı devrinde Roma'daki Pontificia Gregoriana Üniversitesi'nde İslâmî ilimler okuttu. 1956'da İspanya'ya döndü ve Madrid Complutense Üniversitesi'nde ders vermeye başladı. Arap ve İslâm Araştırmaları Dâimî Kongre-

si, Avrupa Arap ve İslâm Araştırmacıları Birliği, İspanyol-Arap Kültür Enstitüsü gibi kuruluşların yönetici kadrosunda yer aldı. 1965 yılında İspanya Oryantalistler Birliği'ni kurarak ülkesinde şarkiyat araştırmacılarının örgütlenmesini sağladı. Çeşitli üniversite ve bilimsel kuruluşlar tarafından şeref doktorası ve madalyalarıyla ödüllendirilen Pareja için 80. doğum yıl dönümü vesilesiyle bir armağan kitabı yayımlandı (*Destaca Orientalia Hispanica. Sive studia F. M. Pareja octogenario* [ed. J. M. Barral], Leiden 1974).

Eserleri. 1. *El Libro del Ajedrez, de sus problemas y sutilezas* (Madrid 1935). Doktora tezi olup British Museum'da bulunan *Kitâbü's-Şaîrânc* adlı Arapça bir yazmanın (MS. Arab, Add., nr. 7515 [Rich]) tenkitli neşri ve İspanyolca'ya tercümesidir. 2. *Islamologia* (Roma 1951). Roma Pontificia Gregoriana Üniversitesi'nde hocalık yaptığı sırada A. Bausani ve L. Hertling'in katkılarıyla İtalyanca olarak yazılan eser, daha sonra E. Terés'in ilâvesiyle İspanyolca (Madrid 1952-1954) ve Th. Bois'in ilâvesiyle Fransızca da (Beyrouth 1957-1963) yayımlanmıştır. Pareja'nın en hacimli ve en önemli kitabı olup İslâm dünyası ve tarihi hakkında ansiklopedik bilgiler içermektedir. Girişten sonra dört ana bölümden meydana gelen eserin girişinde İslâm araştırmalarının genel sorunları, kütüphaneler, kaynaklar ve kronoloji meseleleri ele alınmakta, İslâm ülkeleri hakkında coğrafi ve istatistiksel bilgiler verilmektedir. Diğer bölümlerde Hz. Peygamber'den itibaren İslâm tarihi, kurumları, edebiyatları, bilim ve sanatları gibi konular incelenmektedir. Kitapta yer alan bilgiler kısa ve ansiklopedik olmakla birlikte eser bütün İslâm ülkelerini kapsamı bakımından önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır. Özellikle bölümlerin sonunda yer alan bibliyografya son derece yararlıdır. 3. *La religiosidad musulmana* (Madrid 1975). Müslümanlığı her yönüyle tanıtan bilimsel-popüler bir kitaptır.

Başlıca Makaleleri: "La fase arabe del juego degli scacchi" (*OM*, XXXIII/10 [1953], s. 1-23); "Der Islam heute" (*Stimmen der Zeit*, sy. 155 [1954], s. 128-138); "L'evoluzione politica dell'Indonesia" (*OM*, XXXV/12 [1955], s. 553-577; XXXVI/1 [1956], s. 1-15); "Un relato morisco sobre la vida de Jesús y María" (*Estudios Eclesiásticos*, sy. 34 [1960], s. 869-871); "La espiritualidad musulmana" (*Historia de la espiritualidad* [ed. J. Flors], Barcelona 1969, IV, 77-198); "Society and Politics" (*Religion in the Middle East* [ed. A. J. Arberry], London 1969, II/2,

s. 459-544; eserlerinin tam listesi için bk. *Miscelánea*, XXXII-XXXIII [1983-1984], s. 323-324).

BİBLİYOGRAFYA :

Yahyâ Murâd, *Mu'cemü esmâ'i'l-müsteşrikin*, Beyrut 1425/2004, s. 536; B. Lewis, "Islamologia", *BSOAS*, XIX/2 (1957), s. 384-385; M. Marín, "Félix María Pareja, S. J. (1890-1983)", *Awraq*, V-VI, Madrid 1982-83, s. 301; F. Valderrama Martínez, "Félix María Pareja, S. J.", *al-Qantara*, IV, Madrid 1983, s. 459-462; "P. Félix M. Pareja Casanas S. J. (1890-1983)", *Miscelánea de estudios arabes y Hebraicos*, XXXII-XXXIII, Granada 1983-84, s. 321-324; J. D. Latham, "Rev'd Dr. Félix M. Pareja, S. J. (1890-1983)", *BSMES*, XI/1 (1984), s. 107-108; J. van Ess, "Félix M. Pareja, S. J. (1890-1983)", *ZDMG*, CXXXV (1985), s. 13-15; P. Fernandez, "El Islamólogo Félix María Pareja y la Mild Sumatra Cigars", *al-Qantara*, XIII/2 (1992), s. 395-400.

KEMAL ÇİÇEK

PARET, Rudi

(1901-1983)

Kur'ân-ı Kerim araştırmalarıyla tanınan Alman şarkiyatçısı.

Freudenstadt yakınlarında doğdu; bir Protestan papazının oğludur. Tübingen Üniversitesi'nde teoloji, Semitistik ve İslâmiyat okudu. *Sirat Saif ibn Dhî Jazan. Ein arabischer Volksroman* (Hannover 1924) adlı teziyle doktor, hemen arkasından bir süre için araştırmaya yapmak üzere gittiği Mısır'dan döndükten sonra *Die Ritter-Roman von 'Umar an-Nu'mân und seine Stellung zur Sammlung von Tausend und eine Nacht. Ein Beitrag zur arabischen Literaturgeschichte* (Tübingen 1927) adlı teziyle doçent oldu. 1930 yılından profesörlüğe yükseltildiği 1939 yılına kadar Heidelberg Üniversitesi'nde Arap edebiyatı dersleri verdi. 1940'ta Bonn Üniversitesi Şarkiyat Kürsüsü'nde Semitistik ve İslâmiyat okutmaya başladı. 1941'de askere alındı; önce Fransa, ardından Kuzey Afrika cephesinde tercüman olarak görev yaptı. 1943-1946 yıllarında Amerikalılar'ın elinde esir kaldı. Esaret dönüşü Bonn Üniversitesi'ndeki hocalığına tekrar başladı. 1951'de Tübingen Üniversitesi'nde hocası Enno Littmann'ın yerine Semitistik ve İslâmiyat profesörlüğüne getirildi. 1968'de emekliye ayrıldı. 31 Ocak 1983'te Tübingen'de öldü.

İlmî bakımdan en verimli yıllarını oluşturan 1951-1968 arasında araştırmalarını daha çok İslâmiyet'in başlangıç dönemi ve özellikle Kur'ân üzerinde yoğunlaştıran Paret uzun yıllar tefsir çalışmış ve ünlü Kur'ân meâliyle (*Der Koran. Übersetzung*, Stutt-

Padre Félix
María Pareja
Casañas